

.....

ТРИВІАЛЬНА ТА ЕЛІТАРНА
ЛІТЕРАТУРА У КОНТЕКСТІ
ВИРОБНИЦТВА МАСОВОЇ
ІНФОРМАЦІЇ

.....

Бойко А. С.,
студентка,
Бердянський державний
педагогічний університет

**УКРАЇНСЬКА САТИРИЧНА ЖУРНАЛІСТИКА
(НА ПРИКЛАДІ АВТОРСЬКИХ ПРОГРАМ МАЙКЛА ЩУРА)**

Актуальність. Сьогодні тележурналістики в Україні асоціюється з посиленням позиції розважального контенту. Програми аналітичного та художньо-публіцистичного спрямування займають малий часовий відрізок ефіру сучасних телеканалів. Їх місце посіли іноземні формати на зразок «Голосу» та «Х-фактору» та різні варіації ток-шоу, головною метою яких стає не аналіз проблеми, а видовищність, емоційність та конфліктність. Подібна орієнтація телеринку продиктована фінансовою та рейтинговою успішністю. Однак, варто відзначити, що розвиток переживає гумористична та сатирична течія теле-ЗМІ. Творчість студій «Квартал 95» та «Дізель-шоу» презентують, зокрема, суспільно-політичний гумор і за мету мають скоріш висміювання подій, ніж їх аналіз. Щодо сатиричної журналістики в Україні, то її стан на фоні подій у державі грає важливу роль, бо сатира – це не тільки твори викривального характеру, а й спосіб відображення та аналізу дійсності.

«Сатиру можна розглядати як модифікацію комічного, але так само сатира – це і рід літератури, і особлива сфера критики. Найбільшою мірою сатира пов'язана з риторикою і публіцистикою. Сміх сатирика за самою своєю природою публіцистичний» [2]. Вивченням сатиричної журналістики у різних аспектах займалися українські науковці В. Здоровега, Н. Зикун, В. Павлів,

Р. Радчик. Серед російських дослідників у цій сфері відомі О. Демидов, М. Литошенко, А. Романов та О. Тертичний.

Мета дослідження – описати сатиричні жанри телевізійної журналістики. Завдання – проаналізувати авторські програми Майкла Щура, як приклад телесатири.

Дослідники пояснюють своєрідність сатиричних жанрів у телевізійній програмі тим, «що саме сатира має виконувати найтяжчу і найважливішу функцію соціального «чистильника», викриваючи пороки. Документальна природа телебачення багаторазово збільшує дієвість сатиричних телепередач і одночасно вимагає величезної відповідальності журналіста, його граничної чесності як перед тими, кого він критикує, так і перед глядачами. Це робить процес створення повідомлень в сатиричних жанрах надзвичайно трудомістким, а з творчої точки зору припускає природний талант, велику майстерність, гостроту сприйняття, глибину осмислення» [3].

Сатира істотно відрізняється від гумору, хоча те й інше покликані викликати сміх. Однак гумор найчастіше буває добрим, а сатира ж – це викриття, бичування пороків, це «руйнівний сміх», «сміх переваги». Найважливіші з сатиричних жанрів: фейлетон – це провідний сатиричний жанр публіцистики. Він концентрує, синтезує найбільш типові риси, що визначають своєрідність всієї групи сатиричних жанрів. ... Фейлетон передбачає значну свободу творчої уяви при створенні композиційного ладу твору, а також при виборі зображально-виражальних засобів. Памфлет – злободенний публіцистичний твір, мета і пафос якого – конкретне, переважно соціально-політичне викриття [4].

Як говорить В. Прядко: «Політична сатира, гумор і кабаре останніми роками сміливо увійшли в розклад більшості українських телевізійних каналів» [5]. Одним із яскравих прикладів є Майкл Щур – комедійний персонаж, створений українським тележурналістом Романом Вінтонівим. У своєму інтерв'ю Майкл Щур пояснив, що в нього є «унікальний журналістський стиль (який він називає «хулналістикою», від поєднання слів «журналістика» та «хуліганство»), який упізнається поміж тисячі матеріалів» [1]. Як визначає Т. Зозуль, «фірмовий «стьоб» Майкла – це органічний синтез і тонкого політичного гумору, і сатиричного висміювання, і єхидного висміювання різних новин та подій. Об'єктом безжальної критики Майкла Щура може стати будь-хто або будь-що: політики, співаки, новини, події. Під пильне око журналіста потрапляють і гострі соціальні проблеми суспільства. Але він говорить про них не у негативному ключі, Щур дивиться на них крізь призму іронії та самоіронії» [1].

Тривіальна та елітарна література

Можна назвати такі його авторські програми, просякнуті тонко і гострою сатирою, – «АЄОА», «Але є одне «але» з Майклом Щуром», «Війо до Трону!», випущену напередодні Президентських виборів 2014 року; інформаційно-аналітичний тижневик «Утеодин з Майклом Щуром», щотижневик «Чим живеш, Україно?». Наприкінці 2014 року його проект «Телебачення Торонто» здобув нагороду «Срібна кнопка» від YouTube.

Отже, головною метою сатири є особливий спосіб художнього відображення дійсності, який полягає в гострому осудливому осміянні негативного. У телепрограмах Майкла Щура проявляється своєрідний авторський стиль майстерного застосування сатири.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зозуль Т. Хулналістика Майкла Щура [Електронний ресурс]/Т.Зозуль. – Режим доступу: <http://universe.zp.ua/?p=9483>
2. Радянська сатира в журналістиці 20–30 років ХХ століття [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ua-referat.com/Радянська_сатира_в_журналістиці_20-30_років_ХХ_століття
3. Сатирична журналістика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://om.net.ua/3/3_13/3_139242_satiricheskie-zhanri.html
4. Сатиричні жанри телевізійної журналістики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.studfiles.ru/preview/6389495/page:30/>
5. Прядко В. Політична сатира на українських телеканалах [Електронний ресурс] / В. Прядко. – Режим доступу : <http://www.polradio.pl/5/118/Artykul/221200>.

Демко Л. М.,

студентка,

Бердянський державний
педагогічний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЖАНРІВ САТИРИ ТА ГУМОРУ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ

Актуальність. Сатиричні жанри є вкрай цікавими і мало дослідженими жанрами сучасної публіцистики. Створити справжній сатиричний матеріал дуже важко, хоча, зразки даних жанрових форм існують, але не завжди відповідають параметрам